

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Цитологія та гістологія людини»

Лектор дисципліни

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка дисципліни в
eLearn

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 229 Громадське здоров'я

Освітня програма «Нутриціологія здорового харчування»

Рік навчання 2 семестр 3

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

Канд.вет.наук Усенко С.І.

ivusvit@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=314>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Цитологія та гістологія людини» займає провідне місце в системі підготовки фахівців, що займаються громадським здоров'ям, а саме – нутриціологією здорового харчування. Вона формує у студентів знання щодо загальних принципів будови тіла людини на різних рівнях його структурної організації – клітинному, тканинному та органному. До її складу входять чотири розділи: «Цитологія», «Загальна ембріологія», «Загальна гістологія» і «Спеціальна гістологія», кожний з яких має свій предмет вивчення. «Цитологія» вивчає будову і функції клітин, «Загальна ембріологія» - розвиток і будову статевих клітин, запліднення та ранні етапи розвитку зародка, «Загальна гістологія» – розвиток, будову і функції тканин і «Спеціальна гістологія» – будову органів їх систем та апаратів. Предметом вивчення цієї дисципліни є мікро- і субмікроскопічна будова структурних складників організму людини.

Курс «Цитологія та гістологія людини» читається у 3 семестрі і включає такі види педагогічної роботи – лекції, лабораторні заняття, самостійну роботу, консультації та різні форми перевірки знань студентів – рейтинговий контроль, колоквиуми, іспит.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати задачі і проблеми різного рівня складності наукового, технічного та педагогічного характеру у процесі навчання, науково-дослідної, освітньої діяльності та у виробничих умовах підприємств галузі, що передбачає застосування базових теоретичних знань, розвинутої системи логічного мислення, комплексу теорій та методів фундаментальних і прикладних наук

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 6. Здатність застосовувати основні принципи та методи епідеміологічної діагностики, епідеміологічного аналізу, нагляду за інфекційними та неінфекційними хворобами, в тому числі пов'язаними з наданням медичної допомоги.

СК 8. Здатність формувати і вдосконалювати у інших осіб спеціальні знання і навички у сфері громадського здоров'я.

Програмні результати навчання ОП:

ПРН 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері.

ПРН 6. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних, інформаційно-комунікаційні технології для розв'язання складних задач у сфері громадського здоров'я.

ПРН 8. Збирати, оцінювати та аналізувати дані щодо громадського здоров'я, зокрема, результати лабораторних досліджень, демографічні та епідеміологічні показники та здійснювати епіднагляд.

ПРН 12. Розуміти принципи розробки та використовувати у професійній діяльності системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї.

ПРН 14. Оцінювати ефективність програм і послуг сфери громадського здоров'я, спрямованих на поліпшення здоров'я населення

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1				
Тема 1. Предмет та значення дисципліни. Методи досліджень. Еукаріотні і прокаріотні клітини. Хімічний склад клітини. Складові частини еукаріотної клітини.	2/3	Знати складові дисципліни, методи їх досліджень. Знати будову світлового мікроскопа та правила роботи з ним. Вміти працювати з мікроскопом	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 2. Будова, склад і функції плазмолем, цитоплазми і ядра. Життєдіяльність клітин. Неклітинні структури організму.	2/3	Знати частини еукаріотної клітини та вміти їх диференціювати на гістопрепаратах і електронограмах.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 3. Особливості будови і функції статевих клітин. Загальна характеристика ембріогенезу (запліднення,	2/3	Знати особливості будови і функції статевих клітин. Знати характеристику ембріогенезу.	Здача лабораторної роботи.	до 5 балів за виконану лабораторну роботу

дроблення, гастрюляція). Зародкові листки і осьові органи, їх диференціація. Позазародкові органи. Плацента		Вміти диференціювати позазародкові органи	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 4. Поняття про тканину. Загальні принципи будови тканин та їх класифікація. Регенерація тканин. Морфофункціональна характеристика епітелію.	2/3	Знати сучасні основи будови, класифікації тканин. Знати класифікацію і морфофункціональні особливості епітеліальної тканини. Вміти на гістопрепаратах диференціювати різновиди епітеліальної тканини.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 5. Морфофункціональна характеристика сполучної тканини.	2/3	Знати класифікацію і морфофункціональні особливості сполучної тканини. Вміти на гістопрепаратах диференціювати різновиди сполучної тканини.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 6. Морфофункціональна характеристика м'язової та нервової тканин.	2/3	Знати класифікацію, функціональні особливості і будову м'язової і нервової тканин. Вміти на гістопрепаратах диференціювати серцеву, скелетну і гладку м'язову тканину, а нервові клітини, нервові волокна і клітини нейроглії.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Підсумкова модульна контрольна робота у формі написання тестів.	до 5 балів за виконану лабораторну роботу До 30 балів – за тест для модульного контролю
Модуль 2				
Тема 7. Трубочасті і паренхіматозні органи. Склад і функція серцево-судинної та лімфатичної систем. Мікробудова стінки серця, кровеносних і лімфатичних судин. Мікроструктура червоного кісткового мозку, тимуса, селезінки, лімфовузлів.	2/3	Знати особливості будови трубчастих і паренхіматозних органів. Знати склад серцево-судинної і лімфатичної систем. Знати мікроструктуру серця, судин, червоного кісткового мозку, тимуса,	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу

		селезінки, лімфовузлів.		
Тема 8. Апарат травлення. Поділ і функції органів травлення. Мікроструктура язика, зубів, стінки стравоходу, шлунка.	2/3	Знати поділ апарата травлення на відділи. Знати мікроструктуру язика, зубів, стінки стравоходу, шлунка. Вміти диференціювати ці органи за допомогою світлового мікроскопа.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Тема 9. Апарат травлення. Мікроструктура тонкої та товстої кишки. Мікробудова застінних слинних залоз, печінки і підшлункової залози.	2/3	Розуміти принципи будови трубочастого і паренхіматозного органа. Знати мікроструктуру тонкої та товстої кишки, застінних слинних залоз, печінки і підшлункової залози	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 10. Загальний покрив організму. Мікробудова шкіри та її похідних: залозистих і рогових похідних.	2/3	Знати склад мікробудову шкіри та її похідних. Вміти на гістопрепаратах диференціювати шкіру, її залозисті та рогові похідні.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 11. Органи дихання. Повітроносні шляхи. Респіраторний відділ легень.	2/3	Знати склад органів апарату дихання, їх особливості будови. Вміти диференціювати їх за допомогою світлового мікроскопа.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 12. Ендокринні органи. Класифікація. Мікробудова гіпофіза, щитоподібної та надниркової залози.	2/3	Знати класифікацію органів ендокринної системи. Знати мікроструктуру гіпофіза, щитоподібної та надниркової залози.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 13. Склад і функції органів сечової системи. Мікроструктура нирок, сечоводів, сечового міхура і сечівника).	2/3	Знати склад органів сечової системи та їх мікроструктуру. Вміти диференціювати їх за допомогою світлового мікроскопа.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу

Тема 14. Склад і функції органів статеві системи. Будова яєчників, яйцепроводу, матки, сім'яника і придатка сім'яника.	2/3	Знати склад і функції органів статеві системи. Знати особливості мікробудови яєчників, яйцепроводу, матки, сім'яника, придатка сім'яника. Вміти диференціювати органи за допомогою світлового мікроскопа.	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу
Тема 15. Функції і поділ нервової системи. Мікроструктура головного і спинного мозку. Будова нервових вузлів і нервів. Органи чуття. Будова і класифікація.	2/3	Знати загальну характеристику, класифікацію нервової системи, мікроструктуру головного та спинного мозку, нервових вузлів та нервів. Знати складові органи чуття Вміти диференціювати органи чуття	Здача лабораторної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	до 5 балів за виконану лабораторну роботу До 30 балів – за тест для модульного контролю.
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Навчально-методичне забезпечення

Методичні вказівки до проведення лабораторних занять з дисципліни “Цитологія і гістологія людини” для студентів ОС «Бакалавр» факультету харчових технологій та управління якістю продукції АПК зі спеціальності 229 «Громадське здоров'я»/ Хомич В.Т., Дишлюк Н.В., Мазуркевич Т.А., Стегней Ж.Г. К.: НУБіП України, 2021.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Луцик О.Д., Чайковський Ю.Б., ред. Національний підручник «Гістологія, цитологія, ембріологія». Вінниця, Нова книга, 2018: 1-591.
2. Lutsyk A, Nakonechna O, Sogomonian A, Smolkova O, Dzhura O, Dudok O. Histology lab guide Cytology, embryology, general histology microscopical anatomy (training manual). Lviv, 2019:1-96.
3. Гістологічна термінологія: Міжнародні терміни з цитології та гістології людини, за ред. Чайковського Ю.Б., Луцика О.Д. – Київ, Медицина, 2010.-283 с2.
4. Хомич В.Т., Мазуркевич Т.А., Дишлюк Н.В., Стегней Ж.Г. Практикум з цитології, гістології та ембріології свійських тварин: Навчальний посібник /За редакцією В.Т. Хомича.-К.:ЦП Компринт, 2017. 228 с.
5. Gartner L.P., Hiatt J.L. Color textbook of histology. 3rd ed. – Philadelphia, Saunders Elsevier, 2007. – 573 p.

Допоміжна

1. Під ред. Е.Ф.Барінова, Ю.Б.Чайковського. Цитологія і загальна ембріологія. Навчальний посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2010.- 216 с.
2. Під ред. Е.Ф.Барінова, Ю.Б.Чайковського. Спеціальна гістологія і ембріологія внутрішніх органів. Навчальний посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2013.- 471 с.
3. Черкасов В.Г., Бобрик І.І., Гумінський Ю.Й., Ковальчук О.І., Міжнародна анатомічна термінологія, за редакцією Черкасова В.Г. – Вінниця, Нова книга, 2010. – 392 с.
4. Українсько-англійський ілюстрований медичний словник Дорланда (у двох томах). – Львів, Наутілус, 2007. -2272 с
5. Хомич В. Т., Мазуркевич Т. А., Дишлюк Н. В., Стегней Ж. Г. Практикум з цитології, гістології та ембріології свійських тварин: Навчальний посібник /За редакцією В.Т. Хомича. К.: ЦП Компринт, 2017. 228 с.
6. Хомич В. Лекції з цитології, ембріології та гістології свійських тварин: навчальний посібник. К.: Вид-во ТОВ “Аграр Медіа Груп”, 2012. 296 с.

Електронні джерела

1. Луцик О.Д. Гістологія людини. <https://drive.google.com/file/d/1PcMVHGUK9G26Ap1t-TcSe7zyLngwFwbl/view?pli=1>
2. Атлас по цитологии, гистологии и эмбриологии https://drive.google.com/file/d/1vKXUMV5NAYX_IB16qohFtbUB63gkciMV/view
3. Полный курс за 3 дня. Гистология <https://drive.google.com/file/d/1OQVyJBPQNI8P8GXHHsuRj6K1weWxONW0/view>
4. Цитология, гистология и эмбриология. Краткий курс. file:///C:/Users/1/Downloads/Gistologia_Kratkiy_kurs_Kuznetsov_Mushkambarov.pdf